

Серія

**«Бібліотеки області –
дитячій аудиторії»**

**Нові ідеї та проєкти
Центральної
міської бібліотеки для дітей
МЦБС м. Кропивницького**

огляд діяльності

**м. Кропивницький
2024**

**Кіровоградська обласна бібліотека для дітей
ім. Т. Г. Шевченка**

Науково-методичний відділ

*Серія
«Бібліотеки області –
дитячій аудиторії»*

**Нові ідеї та проекти
Центральної міської бібліотеки для дітей
МЦБС м. Кропивницького**

огляд діяльності за 2023 рік

м. Кропивницький, 2024

027. 625 : 021

Н 73

Нові ідеї та проекти Центральної міської бібліотеки для дітей МЦБС м. Кропивницького: огляд діяльності за 2023 рік / Кіровоградська обл. б-ка для дітей ім. Т. Г. Шевченка; обробка, уклад. матеріалів, комп'ют. верстка Л. Босюк; редакція Н. Расторгуєва; відповідальна за випуск Т. Манжула. – Кропивницький, 2024. – 9 с., фото. – (Серія «Бібліотеки області – дитячій аудиторії»).

У виданні подаються матеріали про проведення різноманітних івентів і програм, що відбулись в інформаційному просторі закладу протягом 2023 року.

Досвід стане у пригоді фахівцям щодо покращення організації, просування дитячого читання та урізноманітнення бібліотечних подій.

Видавець:

Кіровоградська обласна бібліотека для дітей
ім. Т. Г. Шевченка, вул. Шевченка, 5
м. Кропивницький, 25006

<http://librarychl.kr.ua>
E-mail: 02219398@mail.gov.ua

Фахівці **Центральної міської бібліотеки для дітей МЦБС м. Кропивницького** втілювали нові ідеї та проекти, інформаційно підтримували громаду, розгортали соціальну активність. До співпраці запрошувалися представники закладів, установ, організацій – дитячо-юнацького клубу «Зоряний», Червоного хреста України, Міжнародної гуманітарної організації MAG, Кіровоградського обласного театру ляльок, які допомагали у проведенні заходів щодо психоемоційної підтримки та безпечної поведінки користувачів, творчих майстер-класів тощо. Продовжували успішно функціонувати бібліотечні об'єднання «Наталка», «КнигоТеатр», «Книжкова скарбничка», арт-студія «Креатив».

У бібліотеці запрацював **майданчик від Монтессорі центру «Ладушки»** для малюків до 3-х років із заняттями від психологів-волонтерів із застосуванням природних матеріалів. Відбувалися навчально-розвиткові заняття для дітей 3-6-ти років в інноваційному форматі Element of Play, розробленого фахівцями WWO Children of Ukraine за **програмою «Діти України і війна. Кропивницький»** у партнерстві з ОУНБ ім. Дм. Чижевського та з Обласним жіночим інформаційним центром під егідою Всесвітнього фонду допомоги дітям-сиротам (WWO).

З метою удосконалення організації роботи з користувачами-дітьми бібліотека брала участь у **соціологічних дослідженнях** Всеукраїнського рівня від НБУ для дітей, НБУ імені Ярослава Мудрого, УБА з питань стану бібліотек у воєнний період, національно-патріотичного виховання, читання під час війни, медіакомпетентності та цифрових навичок читачів тощо. В **анкетному опитуванні** «Підлітки. Війна. Майбутнє.» взяли участь 150 користувачів 12-15-ти років, серед них – 96 дівчат (64%) та 54 хлопця (36%), з абонементу ділового читання та саморозвитку. Одне з головних питань анкети – *«Що найбільше хвилює підлітків сьогодні?»*. На відповіді «війна» наголосили 73% респондентів. Серед найперших побоювань дітей – страх за своє життя та рідних – 38%; 16% юних респондентів хвилюються за близьких, які знаходяться у ЗСУ. 12% дітей відчують негативний вплив від звуків сирен, вибухів та повітряних тривог, у 9% дітей викликають стурбованість відсутність світла/інтернету/зв'язку. Думки про невизначеність майбутнього зафіксовано у 12% відповідей. 6% респондентів зазначали, що їх тривожать вибухи в інших містах та відомості про загиблих. 7% дітей бентежить те, що у такий час їм стало важче знаходити друзів. *Чого конкретно бракує підліткам?* Насамперед – це поради та підказки, на що вказали 21% опитуваних. Не вистачає і комунікацій – тактильних і вербальних, наприклад, обіймів, тримання за руку, підбадьорювання на кшталт «Ти – молодець!». Про це зазначили 19% юних респондентів. 15% дітей зазначили, що їм необхідні спільні з батьками справи та складання плану дій. 7% учасників наголосили, що їм не вистачає знань

іноземними мовами, навчань та прогулянок з чотирилапими улюбленцями. Показово те, що відповідаючи на це питання, майже ніхто не вказав на щось матеріальне, наприклад, подарунки, покупки. *Що відволікає підлітків від поганих новин, хвилювань, тривог?* На першому місці – спілкування (29%), на другому – інтернет (20%). Далі – прогулянки (15%), музика – (12%), спорт (11%), читання (6%). Надихаючий результат опитування, це те, що 91% підлітків вірять у перемогу України, 81% бачить своє майбутнє в Україні, 72% хочуть жити і навчатися в Україні, 89% хочуть бути корисними під час відбудови країни. Це дослідження – важливе джерело інформації для фахівців щодо розуміння впливу війни на підлітків та побудови планування бібліотечних заходів задля підтримки юних. Так, бібліотека створила **інформаційний інтенсив** «Плекаємо патріотів України», що сприяв утвердженню патріотичних цінностей та престижності військової справи, а **довірливий діалог** «Розкажи про своє...» допомагав вислухати та розрадити юних.

Стратегічно важливий напрям бібліотеки – **підтримка читання користувачів**, реалізація якого відбувалась впродовж року в режимі off/on, серед яких – програми **Всеукраїнського тижня дитячого читання**, **Національного тижня читання**, **обласної акції** «Читай-компанія мандрує регіоном», **літніх читань** «Адреса дитинства – літо 2023» тощо.

Відвідувачам запам'ятались різноманітні заходи як за тематикою, так і за формою, що проводилися не тільки у бібліотеці, а й за її межами – на дитячих майданчиках, у літніх оздоровчих пришкільних таборах. Зокрема, це: **книжкові виставки**; **відеопрезентації**; **вікенд** та **полиці-айстопери**; **інсталяції** – «Україна в моїм серці», «Українська – мова перемоги», «Об'єднані: автором, жанром, серією», «Книга з акцентом», «Вересневі читання», «Книга, що схвилювала», «Діти рекомендують», «Родинні зустрічі у бібліотеці»; **Дні – нової книги, інформації, бібліографії** «Європа без бар'єрів», «Віки творилася українська мова», «Книги для всієї родини»; **прес-досьє** «В журналі «Джміль» всецікаво»; **голосні читання з обговоренням книг** «Прочитав, раджу вам...»; **зустрічі з письменниками-краянами** О. Надутенко, В. Левицьким; **літературний хепенінг** «Казкова подорож країнами Європи»; **SelfieDay** «З улюбленою книгою»; **book-art** «Ілюструємо книги-ювіляри 2023»; **естафетне читання** «Відкрий свою книгу»; **інформаційні – подіум** «Читай першим» та **портал** «Стрічка часу» про свята, ювілеї відомих особистостей України та світу; **інсценізація віршованої казки** «Пан Коцький»; **інтелектуальний турнір** «Єврознавці»; **експрес-бесіди** «Компетентний читач»; **екскурсії** «Бібліотека в реалі і у віртуалі» та «Мандри книжковим містечком»; **бібліодебати** «Книжники і гаджетомани – хто кого»; **ігротека** «Розважаємось та розвиваємось»; **книжкові – тусовка** «Книга збирає друзів» в арт-студії «Креатив», -

карусель «Презентуємо новинки!», - **драйв** «У колі друзів», - **агітка** «Варто читати, щоб...» з розповіддю та рекомендаціями дітей про їхні улюблені твори, що надихнуло учасників заходу створити відео про презентовані книги.

Схвальні відгуки від відвідувачів отримав **дизайн «PR-зони про читання та послуги бібліотеки»**, що часто використовувався як селфі-фотозона. Впродовж року свою ефективність доводила інноваційна форма роботи – **інтерактивний стенд** «Книга в кишені» з QR-кодами, як допомога покриття прогалин у комплектуванні фонду за шкільною програмою.

Особливої важливості набули **напрями роботи патріотично-краєзнавчого, морально-правового, психологічного та екологічного характеру**, що відображались у наступних заходах: **патріотичний майданчик** «Я – українець і цим пишаюсь»; **історичний інформ-екскурс** «Ти – у мене єдина!»; **презентація виставки-події** «Свободу не спинити, гідності не відняти!»; **онлайн-проект** «Що я скажу Солдату Перемоги»; **патріотичне свято** «Миру і щастя всім дітям на світі»; **флешмоб** «Ми – діти сильної країни України»; **інформаційна зона** «Ріднокрай» про літературно-мистецьку Кіровоградщину та відомих краян; **краєзнавчі – перекличка повідомлень** «Люди, які прославили наш край», **вікторина** «Я знаю театр!» (у рамках книжкового фестивалю-ярмарку «Книговир – 2023»); **пізнавальна гра** «Про «зебру» і зелене світло»; **майстер-клас** з виготовлення світловідбивних флікерів; **книжкова виставка** «Живи у злагоді з природою»; **лялькові вистави** «Як Вовчик безпеку вивчав», «Нехай земля квітує всюди», «Як маленький Гриць Україну рятував», «Як звірята ліс врятували» (читацьке об'єднання «КнигоТеатр»); **фольк-мандри** «У рідному краю цвітуть вишиванки»; **мовна палітра** «Зачаруй мене українською»; **онлайн мозковий штурм** «Як уникнути конфлікту» з психологинею; **інформаційний чат** «ТІ як?» про збереження ментального здоров'я з психологом-волонтером; **перегляд мініфільмів** відеопроекту «Жінки, які загинули за Україну», започаткований Жіночим ветеранським рухом за підтримки Українського інституту національної пам'яті (клуб «Наталка»).

59 відвідувачів з числа ВПО активно залучалися до бібліотечних івентів та засідань творчих об'єднань, серед яких: **заняття з психосоціальної підтримки дітей** (у партнерстві з волонтерами Товариства Червоного Хреста України); **вікенд** «Родинні зустрічі у бібліотеці»; **літературно-мистецький проєкт** «Святкова зимова читальня»; **концертно-розважальна програма** «Селфі з казкою» у партнерстві з обласним театром ляльок у рамках програми ЮНІСЕФ за підтримки благодійного фонду «Безпечне майбутнє». Також створювались тематичні **інформаційні листівки, пам'ятки-порадники, рекомендаційні списки.**

Електронні ресурси бібліотеки – Web-сайт, YouTube канал – своєчасно наповнювалися корисною інформацією: **нові сторінки** «Інформаційна підтримка сім'ї», «Рекомендації для населення під час воєнного стану», «Інформація переселенцям»; **онлайн-опитування** користувачів; **вебліографічні списки** «Корисне для навчання, цікаве для читання», «Скарбничка сайтів», «Як знайти потрібну інформацію в Інтернет», «Українські письменники – дітям»; **путівник онлайн-ресурсами** «Говоримо і пишемо українською правильно»; **віртуальна галерея** «Бібліотеки запалюють зірки» – поповнення різножанрової колекції дитячої творчості.

Формування і розвиток цифрових компетенцій у користувачів відбувалися за **програмою «Бібліотека – територія безпеки»**. Користувачі різних вікових категорій опрацьовували освітні серіали, за допомогою яких вчилися вміло користуватися онлайн-сервісами та інструментами, найпопулярнішими з яких серед підлітків були «Мобільний фотограф» та «Режисер монтажу». До навчань на платформі «Дія. Цифрова освіта» звернулися 32 користувача закладу. Перевірили свою цифрову грамотність через комплексний тест «Цифрограм» – 6 осіб. Дорослу аудиторію, в тому числі ВПО, зацікавили: «Цифрові навички для людей елегантного віку», «Кризові комунікації», «Базові принципи працевлаштування та фінансової грамотності». Цій категорії користувачів систематично надавалися консультації щодо окремих можливостей та послуг Дії. У рамках Глобального Тижня медійної та інформаційної грамотності користувачі бібліотеки були учасниками вебквесту «Розвінчуємо маніпуляції в ЗМІ». Читачі середнього шкільного віку долучалися до Всеукраїнського соціологічного онлайн-дослідження «Формування та розвиток медіакомпетентностей» на базі сервісу Google Форми. Бібліотека активно використовувала безоплатні навчальні матеріали Національного проекту з медіаграмотності «Фільтр», розробила низку листівок і пам'яток «Фактчекінг в умовах війни», «Щоб страх не переходив у паніку» та інші.

Протягом року фахівці відвідували різні **заходи з підвищення кваліфікації**. На базі закладу відбувся **семінар-практикум «Пріоритети і тренди у роботі бібліотек для дітей в умовах воєнного стану»**, під час якого дитячі бібліотекарі розглядали та обговорювали питання щодо функціонування бібліотек в умовах сьогодення, родинного читання, медіаграмотності, інформаційної гігієни та безбар'єрності бібліотечного простору, гуманітарних та волонтерських ініціатив.

Бібліотекарі були учасниками **волонтерського руху**: перераховувались кошти на потреби ЗСУ, допомагали волонтерам, які займалися сушінням овочів для сухих борщів, здавали кров, брали участь у міській благодійній акції «Квіти для ЗСУ», організували акцію «Миколайчики для наших захисників». У День Збройних сил України,

воїнам, які перебували на лікуванні в обласному клінічному госпіталі ветеранів війни Кіровоградської міської ради, передали смаколики та подарунки та створені дитячими руками – обереги і вітальні листи.

Заходи ЦМБ для дітей МЦБС м. Кропивницького

